

MHB 1644

VAKOK VILÁGA

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének

FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor
A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének elnöke
Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtktár
Szerkesztő Barna Zoltán

Kiadóhivatal:
Budapest XIV., Május 1. út 47.
Telefon: 224-223, 426-185, 214-025, 214-026

XXXIX. évfolyam

1978. június

ISSN 0209-6465

V A K O K V I L A G A

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége folyóirata

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor elnök
 Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtítkár
 Szerkesztő: Barna Zoltán
 Kiadóhivatal: 1146. Budapest, Május 1. ut 47.
 Telefon: 210-440
 210-449
 210-448
 210-447

T a r t a l o m j e g y z é k:

	oldal
Dr. Vas Tibor:	
A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága ülésének jelentősége	2
Elnökségi ülés	3
Megyei szervezeteink életéből	
Szonda Klára: Tudósítás debreceni intézetünkből	4
Fórizs László: Vakok és gyengénlátók, valamint hallássérültek napja Szolnokon	5
Réti Nagy Pál: Borsod Megyei Szervezetünk első negyedévi kulturális eseményeiről	5
Barna Mihály: Felszabadulási ünnepség Csongrád megyei Szervezetünkben	6
Molnár Zoltán: Szabolcs-Szatmár megyei hírek	7
Vihar Béla: Hunyadi tér	8
Vak költők versei	
Varga E. Katalin: Az ellentétek szigetén	8
Dr. Csocsán Lászlóné: A stockholmi vakok iskolájáról	9
Dr. Klaus Rackebrandt: A lett vakügy fejlődéséről./Megjelent a Gegenwart c. NDK folyóiratban/	10
Dr. Domonkos János: Életemről-munkámról	
Bemutatjuk Kékesi János kecskeméti zeneszerzőt	11
Kiss János: Törődjünk többet egészségünkkel	
A hypertonia. II. rész	13
Dr. Molnár Katalin: Nők részére	
A dohányzás ártalmai a nőkre	13
Gerdélics Ferenc: Közlekedési rovat	
Budapest tömegközlekedésének további ismertetése	14
Barna Zoltán: Zenei rovat	
Kvartettverseny szövetségünkben	15
György Tamás: Technikai rovat. A telefon. VII. rész	16
Dénes József: Sportrovat	
Molnár István: Csapataink külföldi sikerei. II. rész	17
Kuminka Györgyné: Uttörőrovat	
Csapó Zoltánné: A 892.sz. Táncsics Mihály Uttörő-csapat 30 éve	19
Halló itt Debrecen! A zene mindenkié	21
Jobbágy Lászlóné: Nevelőotthonok közötti sakkverseny	21
Társágunk figyelmébe! Nemzetközi kapcsolatainkról közlemények. Innen-onnan	22
	23

Dr. Vas Tibor:

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága
ülésének jelentősége.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága 1978. április 19-én és 20-án kibővített ülést tartott. A Központi Bizottság meghallgatta Kádár János elvtársnak, a Központi Bizottság első titkárának előterjesztésében a Politikai Bizottság jelentését a XI. Kongresszus óta végzett munkáról és a párt előtt álló feladatokról. Ezután szervezeti és személyi kérdéseket tárgyalt.

A Párt XI. Kongresszusa - állapítja meg a Központi Bizottság határozata - marxista módon elemezte az akkori hazai és nemzetközi viszonyokat, s ennek alapján helyesen jelölte ki a szocializmus építésének soron következő távlati feladatait. Közben a szocialista építőmunka belső és külső feladatai nehezebbekké váltak, de a párt utmutatásai mégis kiállták a gyakorlat próbáját, épp ezért fontos a munka jobb megszervezése és ehhez a szükséges személyi feltételek biztosítása.

A nemzetközi viszonyok a haladás irányában fejlődtek és az enyhülés ellenfeleinek fokozottabb aktivitása ellenére, a béke hívai harcának eredményeként az enyhülés irányzata további tért hódított. Külpolitikai tevékenységünk alapvető feladata - állapítja meg a Központi Bizottság határozata - szövetségünk erősítése a Szovjetunióval, a Varsói Szerződés, illetve a KGST tagállamaival, a szocialista közösség országaival.

Külpolitikánk szerves része, hogy sokoldaluan segítjük a gyarmati uralom alól felszabadult országok küzdelmét és szolidárisak vagyunk a még gyarmati elnyomás alatt élő népek harcával, segítjük őket a felszabadulásukért folytatott küzdelmükben.

Belpolitikai téren is kedvezőek a változások. Hazánk helyzete jó, fejlődése kiegyensúlyozott. Társadalmunk minden osztálya és rétege együtt munkálkodik szocialista céljaink megvalósításán. Az állami tevékenységben dialektikus egységben érvényesül a centrális irányítás és az alsóbb szervek hatáskörének kiszélesítése. A Központi Bizottság felhívta a figyelmet, hogy az állandóan növekedő feladatok az állami szervektől is jobb munkát követelnek. Az állami irányítás szerves része a rendszeres ellenőrzés és ennek érdekében jobban össze kell hangolni a párt, az állami szervek és a népi ellenőrzés munkáját. A XI. kongresszus óta jelentősen fejlődött a szocialista demokratizmus, melynek fejlesztése továbbra is alapvető feladat.

A párt tevékenységének központjában a gazdasági építőmunka áll. A pártnak és kormánynak átfogó feladatterve van a gazdasági építőmunka fejlesztésére. Ennek feltételei a hazai termékek választékának és minőségének a világpiaci követelményekhez való igazodása, a beruházások tervszerűségének javítása, a munkaerőgazdálkodás megjavítása.

Pártunk Központi Bizottsága az elmúlt három esztendőben rendszeresen foglalkozott az életszínvonal emelésével és több fontos szociálpolitikai intézkedést hozott, de változatlanul fontos probléma a lakáskérdés megoldása. A szociálpolitikai program megvalósításában a konkrét intézkedésekre - anyagi lehetőségeinkkel összhangban - a tervidőszak második felében kerül sor.

A szocializmus építésének előrehaladásával a nemzetközi ideológiai harc fokozódásával szoros összefüggésben növekszik a tudati ténye-

zők, a párt ideológiai tevékenységnek szerepe. Az előttünk álló feladatok megoldásához nélkülözhetetlen a marxista-leninista elmélet művelése, szüntelen továbbfejlesztése és alkotó alkalmazása.

A Magyar Szocialista Munkáspárt, a párt szervezetei és tagjai a XI. kongresszus szellemében és a határozatok megvalósításáért dolgoznak. A párt eszmei, politikai szervezeti egysége szilárd, tömegkapcsolatai erősek.

Pártunk, a Magyar Szocialista Munkáspárt szerves része a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomnak, és a proletár internacionalizmus eszméit követve, erejéhez mérten részt vesz a társadalmi haladásért, a békéért folytatott harcban.

- . . . -

Elnökségi ülés

Szövetségünk Központi Elnöksége 1978. április 20-án ülést tartott. Jelen voltak: Dr. Vas Tibor elnök, Dr. Bódi István főtítkárs, Csengeri József, Dr. Jáksó László, Kalapos Béláné, Pinviczky György, Dr. Solymos Gyula, Dr. Széll Lajos, Szemerédi István, Zichó József elnökségi tagok, Daru Geróné osztályvezető-helyettes és Barna Zoltán, a Vakok Világa szerkesztője, valamint az 1. napirendi pont tárgyalásánál Gévai Béla, az ipariskola vezető pedagógusa, Imre Emilia, a Vakok Állami Intézetének vezető pedagógusa és Kovács Istvánné, a Szociális Intézetek Központjának igazgatóhelyettese.

Az 1. napirendi pont témája a szakmunkásképzés volt, amelynek anyagát az elnökség minden tagja írásban megkapta. A szakmunkásképzésre vonatkozó tervezetet a Központi Elnökség elfogadta és úgy határozott, hogy azt a Szociális Intézetek Központjával közösen kell az Egészségügyi Minisztériumhoz felterjeszteni.

A 2. napirendi pontban a Központi Elnökség megtárgyalta a vakok utaztatásáról szóló 41/1964. Eü.M. sz. utasítás módosítási tervezetét. A vitába csaknem valamennyi elnökségi tag bekapcsolódott, javaslatokkal kiegészítették a tervezetet. A Központi Elnökség határozatában megbizta Dr. Bódi István főtítkárt, hogy a KPM-mel, a Volánnal folytatandó tárgyalások során igyekezzenek a számunkra legkedvezőbb megoldást elérni, ami a jelenleginél sokkal egyszerűbb adminisztrációt igényel.

3. napirendi pontként a főtítkárs előterjesztette a küldöttközgyűlésen elhangzott javaslatokra adandó válaszok tervezetét.

A Központi Elnökség gondos mérlegelés után elfogadta a tervezetet és örömmel állapította meg - a körülmények szerencsés alakulása ugy hozta - , hogy a küldöttközgyűlésen előterjesztett egyes javaslatok máris megoldáshoz közelednek.

A napirendi pontok megtárgyalását bejelentések követték. Egyebek között Dr. Bódi István főtítkárs elmondotta, hogy sikeres tárgyalásokat folytatott a SZOT Üdültetési Főigazgatóságával. Így a jövő évtől kezdve tagjaink és kísérőik SZOT üdülőkhöz is kaphatnak beutalókat. Ez év május 5-én kerül sor a Gyengénlátók Iskolájának jubileumi ünnepségére, amelyet szövetségünk székházában tartanak meg.

Dr. Vas Tibor elnök bejelentései közül kiemeljük, hogy Dr. Norman Acton, az International Rehabilitation főtítkára hazánkban járt és felkereste szövetségünk központját is./Az eseményről lapunk is beszámolt./

Az ülés Dr. Vas Tibor elnök zárszavával ért véget.

Megyei szervezeteink életéből

Szonda Klára:

Tudósítás debreceni intézetünkéből.

Az 1978-as esztendőből eltelt már az első negyedév. A debreceni Vakok Állami Intézetének lakóbizottsága az első negyedévben sokat tett a lakók kulturális igényeinek kielégítése érdekében.

Január 29-én klubdélután volt lemezhallgatással.

Január 30-án délután szellemi vetélkedőt rendeztünk szép eredménnyel. A nyertesek értékes díjakat kaptak, amit igazán megérdemelték, mert a legnehezebb kérdésekre jól válaszoltak. Ez a verseny azoknak is jó szórakozást jelentett, akik csak hallgatóként voltak jelen, hiszen az ismerősökért, jóbarátokért való szurkolás majdnem olyan izgalmas, mint maga a versenyzés.

Február 4-én, délután az intézet egy volt gondozottja, Rózsa Dezső keresett fel bennünket a lakóbizottság meghívására és a gyűjteményében található hanglemezekből összeállított népdalcsokorral szórakoztatta volt lakótársait, akik szívesen fogadták a műsort.

Ugyancsak februárban rendeztünk rugósfcoci versenyt is. Ezen népes mezőny indult és az első három versenyző, tehát a "dobogósok" szép jutalmakat kaptak.

Március 8-án, a nemzetközi nőnap alkalmából rendeztünk ünnepséget, melyen Nyári Lajos nevelőtanár és Pethő Zoltán igazgató mondott beszédet. Az intézet női lakóit és női dolgozóit kedves szokásként egy-egy csokor hóvirággal és csokoládéval ajándékozták meg.

Az első negyedévet egy nagyon komoly ünnepséggel zártuk le, március 31-én.

Akkor rendeztük meg a "Három tavasz" ünnepét. Az 1848. március 15-re, 1919. március 21-re és az 1945. április 4-re való visszaemlékezést együtt tartottuk meg a Déli Szovjet Hadsereg ideiglenesen hazánkban tartózkodó, Debrecenben állomásozó csoportjának fuvószekarával.

A program, mely két részből állt, d.u. 3 órakor kezdődött.

A magyar és a szovjet Himnusz elhangzása és Nyári Lajos nevelőtanár üdvözlő szavai után a Simonyi uti általános iskola tanulói adtak rövid műsort. A szavalók és a citerások nagy sikert arattak. Az ő számaik után Pethő Zoltán igazgató tartott rövid beszédet, majd Agárdi Mihály, a lakóbizottság elnöke méltatta a "Három tavasz" jelentőségét. Ezután került sor azoknak a lakóknak a megjutalmazására, akik év közben rendszeresen tevékenykedtek társaik érdekében.

A fuvószekar által előadott "Internacionálé"-val be is fejeződött az ünnepség hivatalos része.

Ezután körülbelül egyórás hangversenyt adott a zenekar. Csupa számunkra is ismert szovjet dalt játszott.

Végezetül a muzsikások magyar dal- és csárdáscsokorral kedveskedtek nekünk.

A közönség őszinte szívből jövő tapsal honorálta a művészi produkciót.

Fórizs László:

Vakok és gyengénlátók, valamint hallássérültek napja Szolnokon.

Szép hagyomány már, hogy e két szervezet együtt tartja rendezvényeit megyénkben. Ilyen közös programra került sor február 19-én is. E sorok írója megnyitójában a két szervezet közös munkáját méltatta. Németh Lászlóné ügyintéző felszólalásában az előttünk álló feladatok fontosságát huzta alá. Illéssfalvi Béla, a Hallássérültek Országos Szövetségének főtitkára meleg szavakkal üdvözölte a két szervezet példamutató együttműködését, majd Dr. Kiss Elemér, a Vakok és Gyengénlátók megyei szervezetének titkára köszöntötte a résztvevőket. Az est második részében elhangzott műsorban szépen szerepelt a szajoli Pávakör. Nagy sikere volt a karcagi körzet citeraegyüttesének is. /Fehér Imre és Décsi Eszter/ Lelkesen fogadták Ér Istvánné és Décsi Lászlóné cigánydalait is.

A közös disznótoros vacsorát követő táncmulatsághoz Ferenci István tangóharmonikával szolgáltatta a zenét.

. . .

A karcagi körzet ezévi programja szerint havonta kétszer tart összejöveteleket.

A TIT előadók a magyar történelem és irodalom, valamint az egészségügy témaköréből merítették mondanivalójukat. Hallottunk a magyarok bejövételét megelőző századokról, majd a honfoglalásról, Vörösmarty életéről és munkájáról. Megünnepeltük a nemzetközi nőnapot. Azóta is büszkén ápolják sorstársnőink az akkor kapott cserepes virágokat.

. . .

Március 23-án ismét Szolnokon találkoztak a két szervezet tagjai, felszabadulásunk 33. évfordulójának megünneplésére, azonban közbeszólt a sors: a mi kedves Esztikénk férje, a Hallássérültek Megyei Szervezetének titkára, Németh László tragikus hirtelenséggel meghalt. A döbbenetet kiváltó gyászhir után oszlott szét a nagyszámu közönség.

Együttérzünk Németh Lászlónéval.

. . .

Befejezésül elmondjuk, hogy megemlékeztünk Május 1-ről és az Anyák napjáról is és tovább folytatjuk a nagy érdeklődést kiváltott történelmi TIT előadássorozatot.

. . .

Réti Nagy Pál:

Borsod Megyei Szervezetünk első negyedévi kulturális eseményeiről.

Az elmúlt év eredményeinek értékelése után újult erővel kezdünk neki az idei kulturmunkának.

Tagságunk mindig nagy érdeklődést tanúsít rendezvényeink iránt. Kultúrcsoportunk tagjai nagy lelkesedéssel vesznek részt a hetenként két alkalommal rendezett próbákon. Emellett régi hagyományunkhoz híven a megyei TIT segítségével havonként rendezünk tudományos ismeretterjesztő előadásokat, melyek egyebek között irodalmi, egészségügyi és jo-

gi témákkal foglalkoznak.

Március 8-án, mintegy nyolcvan meghívott előtt megrendeztük a nőnapot. Szereplőgárdánk tudása legjavát adta, hogy a jelenlévő sorstársnők jól szórakozzanak. A Szerencsi Csokoládégyár "Melba" Szocialista Brigádja édességekkel kedveskedett a vendégeknek. A brigád tagjai képviseltették magukat az ünnepségen.

. . .

Lelkes készülődés előzte meg a hazánk felszabadulásának 33. évfordulójára rendezett ünnepséget, melyet minden évben méltó körülmények között tartunk meg.

Itt kívánom megemlíteni, hogy politikai előadást minden hónapban egy alkalommal tartunk, melyet tagságunk igen nagy érdeklődéssel fogad, bizonyítja ezt az előadások utáni számos hozzászólás.

. . .

Előadógárdánk az eddigi sikereken felbuzdulva nagy lelkesedéssel készül a nyáron sorra kerülő vendégszereplésekre.

. . .

Barna Mihály:

Felszabadulási ünnepség Csongrád Megyei
Szervezetünkben.

1978. április 3-án, délután szép ünnepség volt szövetségünk szegedi klubhelyiségében, ahol a szegedi, makói és szentesi sorstársakon kívül más meghívott vendégek is megjelentek, hogy az ünnepi megemlékezésen részt vegyenek.

A program a magyar és a szovjet Himnusszal kezdődött. Majd Rózsahegyi Sándor adta elő Ady Endre Jakobinusok című versét. Az ünnepi beszédet Dr. Jáksó László, a megyei szervezet elnöke mondotta, aki megemlékezett 1848. március 15-ről, 1919. március 21-ről és 1945. április 4-ről. Beszédében rámutatott a történelmi dátumok jelentőségére, majd jövőbeli feladatainkkal foglalkozott. Kegyelettel emlékezett meg a 33 évvel ezelőtt elesett felszabadító hőskről.

Az ünnepi beszéd elhangzása után ifj. Jáksó László, általános iskolai növendék Bach C-dur Preludiumát, Hacsaturján Andantejét és Bartók Béla Parasztdalát adta elő zongorán. Ezután Klimász Sándorné mondotta el Konsztantyin Szimonov Várj reám című versét Lányi Sarolta fordításában. Simon István Őseink című költeményét Achim Mária, József Attila Ars poetica című versét Rózsahegyi Sándor szavalta el. Török Gyula harmonikán két szovjet dalt játszott, Rózsahegyi Sándor Schubert As-dur Keringőjét játszotta el zongorán s végül Achim Mária és Klimász Sándorné két szovjet munkásdalt énekeltek Rózsahegyi Sándor zongorakisérével.

Az ünnepi műsor az Internacionálé hangjaival ért véget.

A műsor után késő estig együtt maradtak sorstársaink. Beszélgetéssel, táncsal, énekléssel gyorsan telt az idő.

Molnár Zoltán:

Szabolcs-Szatmár megyei hírek.

Csaknem teljesen történelmünk tavaszi dátumainak jegyében zajlottak az események nyiregyházi klubhelyiségünkben, márciusban. Az egyetlen kivétel a Zeneművészeti Szakiskola tanárainak április 4-i hangversenye volt. A már hagyományos szereplésüket ezuttal is a lelkesedés, a muzsika rajongó szeretete jellemezte. A koncert után, beszélgetés közben, Bakpa József igazgató elmondta, hogy a tagjaink részére adott koncertnek kettős célja van: A közönség magas színvonalú szórakoztatása mellett szolgálja az előadók jó felkészülését a minden évben sorra kerülő március 15-i hangversenyre, melyet a város zenekedvelőinek adnak. Ez a magyarázata annak, hogy nekünk a hangszeres szólisták az előttük álló fellépés részleteként karakter darabok helyett szonáta tételeket játszottak. Mi a legapróbb részletekig jól kidolgozott, minden igényt kielégítő művészi tolmácsolásnak lehettünk tanúi.

. . .

Az 1848-49-es forradalomra és szabadség harcra, valamint a dicsőséges tanácsköztársaságra március 14-én ünnepélyes keretek között emlékeztünk. Az Egészségügyi Szakiskola diák énekkara Kovács László tanár vezetésével, s egy szavalókórus a két eseményről szóló kompozíciót adott elő dalban és versben. Előadásukból érződött, hogy megértették a műben rejlő mély gondolatokat. Előadásmódjuk nem volt mindig gördülékeny, de kárpótolt bennünket fiatalos lelkesedésük. Kulturgárdánk 43-as dalokkal és az alkalomnak megfelelő versek szép elmondásával egészítette ki a programot.

. . .

Hazánk felszabadulásának 33. évfordulóját március 31-én ünnepeltük. Beszédet mondott Valu Sándor hirasó őrnagy. Emlékeztetett a második világháború pusztító eseményeire. Részletesen ismertette a hazánk területén lefolyt harcokat, megállapítva, hogy amikor a szovjet csapatok Battonyánál hazánk földjére léptek, nem csupán két ellenséges haderő csapott össze, hanem két világrendszer, s közülük az új, a virágzó életet adó győzött. Vázolta építő munkánk főbb eredményeit. Politikai megerősödésünk, egyenletes gazdasági fejlődésünk rangos nemzetközi tekintélyhez juttatott bennünket. Eredményesen dolgozunk a szocialista világrendszer egységének megőrzéséért, s küzdünk a békés egymás mellett élés tartósságáért.

A 4. számú általános iskola műsorában közreműködött a kamarakórus Kovács László karnagy vezetésével, zongorán kísért Rábai Julis tanár, felléptek a szólisták és a szavalók. Nagyon tetszett Kabalevszkij Toccatinája, ahogy Bognár Anikó VII. osztályos tanuló zongorán megszólaltatta, valamint Tordai Gabriella szép versmondása. Az úde hangú énekkar forró sikert aratott Balázs Árpád Órizzétek a lángot című indulójával.

Köszönjük ezuton is vendégszereplőinknek, hogy fellépésükkel még méltóbban ünnepelhettünk.

. - . - . -

Vihar Béla:

Hunyadi tér

Barangolva az utcák során,
a városnegyed apró piacán,
a tarka-barka csöpp sátrak alatt,
elémbukkant a zsidongó csapat:
a termő rögök hü küldöttei,
az árusító asztalon teli
színes sokaság,
növény, gyümölcs, virág
karneváli, dus káprázata.

Köröskörül így lengett, lobogott,
az őszi rózsák feltupirozott
habfehér és lila hajzata,
arrébb a répák piros bohóchada
sereglett a rézmérleg mögött,
hol bóbiskolt a duzzadthasu tők;
a körték erotikus tomporán,
s babocska nyáját terelte tova,
hajtott a zsákba, kofapásztora,
Eközben, míg ott álltam, e percben,
valami derű villant meg szivemben,
a kis Hunyadi téren, Budapesten.

- . - . -

Vak költők versei

Varga E.Katalin:

Az ellentétek szigetén

Az Ellentétek Szigetén állok magam.
Látszólag végtelen kék ég ragyog rám,
S szeliden zug a tenger lábaimnál:
De valójában ólomszürke minden ölel át,
És lábaimnál zavarosan tombol a világ.

A Magányosság Dzsungelén gázolok át.
Látszólag egyenes az út előttem,
S szilárdan, mint a földön járnai tudnék:
De valójában lebegek a sima semmiben,
És eltaszit az ismerős, de fel nem ismerem.

Egy másvalaki lelkéből táplálkozom.
Látszólag ütemes a szívverésem,
S keményen tart az élet kőkarokkal:
De valójában, mint egy halott levegődarab
Lehullottam, s nem tudom, hogy miért bántanak.

A Hallgatásod Csucsain követ török.
Látszólag sószaga szél szit a szóra,
S szeretve vonz a tiszta földi érzés:
De valójában fagyhegyekről jégtavaszz jön el,
S az ellentmondást csak felolvadt veszem oldja fel.

- . - . -

Dr. Csocsán Lászlóné:

A stockholmi vakok iskolájáról

Svédország egyetlen iskolája vak és aliglátó tanulók számára a stockholmi Tomtebodaskolan. A jellegzetes patinás épület 1880-ban épült, és 1960-ban új szárnyal, a modern, speciális igényeket kielégítő uszoda épülettel egészült ki.

1976-77. tanévben az iskola 1-10. osztályában 61 - 7-17 éves koru - gyermek tanult. A felvétel alapja a tanuló látás élessége, a felső határ 5/50 /0,1/ vizusérték. Határesetekben szemészből, pszichológusból, gyógypedagógusból és szociológusból álló team dönt arról, hogy a gyermek milyen típusu nevelésben részesüljön.

A Tomtebodaskolan valamennyi tanulója elsajátítja a pontírás-olvasást. Azok, akiknek látásmaradványa eztlehetővé teszi, speciális segédeszközökkel a sikírás-olvasást is megtanulják.

Az iskola felszereltsége, taneszköz- és segédeszközkészlete megfelel a legmodernebb követelményeknek.

Röviden szólunk az oktatásban leggyakrabban használt eszközökről:

A pichtgépet 1. osztálytól használják a tanulók, ugyanakkor gondot fordítanak arra is, hogy a táblairást - jegyzetelés céljából - elsajátítsák.

Az abakusszal való számolást szintén az 1. osztálytól tanulják, párhuzamosan a braille számírással. Az eszköz tartása és a műveletvégzési mód megegyezik a nálunk - a vakok általános iskolájában - tanított módszerrel. Szines rudakat és Dienes készletet használnak a számfogalom, valamint a halmazelméleti alapfogalmak tanítására.

Rajzhoz műanyag fóliát, alatta gumilapot, vonalzóhuzó eszközöket /közönséges folyóstollat, ceruzát, stb./ alkalmaznak. A speciális fólia előnye, hogy a megmunkálási felületén jól tapintható domboru vonalakat lehet előállítani.

Az iskola tanterve egyéni és csoportos korrekciós foglalkozásokat biztosít a tanulóknak. A tájékozódás nevelésére nagy gondot fordítanak: a gyerekek először makettől ismerkednek az iskolával és környékével, majd alaprajz térképek, később jeltérképek segítik mozgásukat. Végül térkép segítségével nélkül gyakorolják az önálló közlekedést.

Az épület falainak kiképzése - diszitó és tanító reliefek - jó támpontokat adnak a tájékozódáshoz. Uszoda, tornaterem, a szabadban jól felszerelt játszótér segíti a mozgásnevelést.

Korábban a tanulók a hagyományos internátusi rendszerben laktak. Ma, az új nevelési irányzatnak megfelelően, különálló lakásokban élnek - általában öt felnőtt öt gyerekkel - családi modellt alkotva. Így az önálló életvitelhez szükséges gyakorlati ismereteket természetes körülmények között sajátítják el a tanulók.

Az iskola elvégzése után minden tanuló a következő eszközökből álló felszerelést kap "ultra-valóul": írógépet, braille-írógépet, magnetofont, rajz- és írólapokat, speciális kést, ollót, egyéb konyhai háztartási eszközöket, karórát.

A vak és aliglátó tanulók továbbtanulását elvben semmi nem akadályozza. A legtöbben a következő munkalehetőségeket választják: ipari megmunkálás /az egyes szakmák részműveleteit sajátítják el/, automaták kezelése, irodatechnika. Szakmai képzésükről a megyék területileg gondoskodnak. A tanulók egy része gimnáziumokban, majd különböző egyetemeken tanul tovább.

- . - . -

Dr. Klaus Rackebrandt:

A lett vakügy fejlődéséről.

/Megjelent a Gegenwart című NDK folyóirat
1978.márciusi számában. Fordította: Pálfi Ferenc/

A lett vakok szervezete több, mint ötven éves. A polgári kormányzat idején, 1925-ben egy statisztika szerint kereken 3500 vak volt, akik közül azonban csak 100-an álltak munkaviszonyban. 1926-ban néhány lelkes tag az Összoroszországi Vakok Szövetsége mintájára megalapította a Lett Vakok Szövetségét, amely tevékenységét - az akkori viszonyok között- csupán jótékony célú lottójáték szervezésére és adományok gyűjtésére korlátozta.

Az a néhány ezer latnyi összeg, amelyre ily módon sikerült szert tenni, nem volt elég a saját műhelyek fenntartására. A helyzet tovább éleződött, amikor kitört a világgazdasági válság. Tetőpontján Lettorszáiban a kb. kétmilliós népességből 70000-nél több volt a munkanélküli.

A látássérültek a foglalkoztatásba való bevonására ilyen körülmények között gondolni sem lehetett. Azokat a szerény eszközöket, amelyekkel a szövetség rendelkezett, leginkább a rászoruló tagok segítségére fordították. A munka szervezési és kulturális területekre összpontosult. Később, miután Lettorszáiban létrejött a fasiszta diktatura, a szövetség működési köre még inkább beszűkült. Mégis abban a nehéz időben is megvolt a vakok szervezetének létjogosultsága. Erősítette a vakok öntudatát, fejlesztette szervezőképességüket és hozzájárult a vakügyi szakemberek képzéséhez.

A Nagy Honvédő Háború után a Lett Vakok Szövetségéből a Lett Szovjet Szocialista Köztársaság vakjainak szervezete fejlődött ki. Az Összoroszországi Vakok Szövetségének gazdag tapasztalatai a lett elvtársaknak is segítségére voltak, hogy megtalálják a helyes utat szövetségük szervezeti felépítéséhez és a tagok munkába helyezésének megoldására.

A Lett SZSZK Minisztertanácsának egyik határozata az egykori Lettországi Vakok Intézetének műhelyeit a szövetség felügyelete alá helyezte. Ezek egy kétemeletes épületben működtek és a lett vakügyi szervezet anyagi, műszaki bázisát képezték.

A szövetség termelő tevékenységének azonban továbbra is jelentős nehézségekkel kellett megküzdenie. Mégis sikerült a Rigában levő műhelyeken kívül Cesziszkójában és az ország két másik városában is részlegeket nyitni. Ezzel azoknak a vakoknak a száma, akiknek megfelelő munkát találtak, 800-ra emelkedett, de még mindig többszáz munkaképes és dolgozni akaró tag volt foglalkozás nélkül.

Csak a szövetség harmadik kongresszusa - amely 1961-ben zajlott le - hozott alapvető fordulatot a lett vakügyi szervezet gazdaságpolitikájában. A kongresszuson újjáválasztott elnökség elhatározta, hogy a szövetség termelési tervének korábban megállapított számaait kétmillió rubelről négymillióra emeli. Rigában és négy további helységben újabb termelőhelyeket állítottak fel.

Ezáltal további néhány száz látássérültet tudtak bevonni a termelés folyamatába.

Ugyanekkor erősen szorgalmazták számos lakóház építését a szövetséghez tartozó üzemek dolgozóinak és ezek hozzátartozóinak.

1965-ben a látássérülteknek a termelőmunkába való bevonása nagyrészt befejeződött. Ma a lett vakügyi szervezet minden oktató és termelő intézménye, technikailag jól felszerelt üzem, termelési profilja sokoldalú, előállítanak kisfeszültségű készülékeket, berendezéseket, kapcsolókat, mérőkészülékeket, autóelektronikai alkatrészeket és egyéb elektronikai cikkeket. A foglalkoztatottak száma túllépte a 2500 főt.

Az üzemekhez orvosi rendelők is csatlakoznak, ugyancsak mindenütt vannak bizottságok a látássérültek további észszerű munkába állításának előmozdítására. Ezek a testületek magas képzettségű mérnökökből és egészségügyi szakemberekből állnak. A szövetség központi elnöksége egy rigai intézettel közösen elhatározta minden látássérült dolgozó munkakörülményeinek orvosi felülvizsgálását.

A szövetség termelő üzemeinek közvetlen közelében kis lakótelepek jöttek létre az ott foglalkoztatottak számára, ahol a modern lakóházak mellett kulturális központok, valamint üzletek és szolgáltató házak is találhatóak. Így a szövetség három rigai üzeme mellett egy tó partján levő 25 hektáros parkövezetben tizenkét lakóházat, egy szórakoztató központot, egy klubot, egy könyvtárat, több bevásárló helyet, egy gondnoksági épületet /nyilvános étteremmel/ és egy orvosi rendelőt létesítettek. Tervbe vettek egy kulturházat nagy sportrészleggel, amelynek többek között uszómedencéje is lesz. Ezenkívül a szociális minisztérium költségén egy szociális otthon is épült látássérültek számára. Működik ott egy vakok és gyengénlátók iskolája is sportteleppel és óvodával.

A Lett SZSZK Vakok Szövetségének tagsága négy üzemi és nyolc területi szervezetbe tömörül. Van saját, pontírásban megjelenő folyóiratuk. Minden évben körülbelül 50 könyvet adnak ki - ugyancsak pontírásban. A szövetség ezenkívül hangoskönyveket is kölcsönöz.

Az intézmény segítséget nyújt tagjainak nem egy magánügyben, - lakásszerzés, magnetofon- és rádióvásárlás stb. - ingyenes beutalót szerez számukra szanatóriumokba és üdülőkbe, megszervezi a gyermekek uttörőtáborba való küldését. Több, mint 500 tag tevékenykedik aktívan művészeti és alkotóköri körökben, 835-en sportolnak szervezeten.

- . . . -

Dr. Domonkos János:

"Életemről - munkámról"

Bemutatjuk Kékesi János kecskeméti zeneszerzőt

Április 16-án a figyelmes közönség érdeklődéssel hallgatta Kékesi János kecskeméti zeneszerző szövetségünk budapesti székházában tartott szerzői estjének változatos, tartalmas műsorát.

Kékesi János ahhoz a zeneszerző nemzedékhez tartozik, melynek nagyon nehéz volt a helyzete az elmúlt évtizedekben. Ugyanis Bartók és Kodály történelmi jelentősége oly mértékben foglalta le a zenei világ érdeklődését, a körülöttük kialakult harcok és győzelmek oly intenzitással sajátították ki a közfigyelmet, hogy mellettük és utánuk csak kevesen tudtak megküzdeni az ismertté válásért.

Ezért érdemes felfigyelnünk az olyan zeneszerzői keresztmetszetre, amelyet Kékesi János estje tárt a hallgatók elé. Kékesi magas esztétikai igényű gazdag ábrázolásmóddal rendelkező zeneszerző. Gondolkodó művész: állandóan ellenőrző, önmaga felé is kritikus intellektus. Zeneszerzői munkássága a legkülönbözőbb területekre terjed ki. Jelentős a pedagógiai munkássága is. A jó zenészek egész nemzedéke került ki keze alól.

Ismerkedjünk meg a sokoldalú művész eddigi életútjával, pályájának főbb állomásaival.

Kékesi János 1912-ben született Pilisvörösváron. Hat éves korában veszítette el látását, amikor egy első világháborúból visszamaradt töltevény felrobbant a kezében. Bal kezén a hüvelyk, mutató és középső ujj is megcsönkült.

1921-től 30-ig a vakok országos tanintézetébe járt. Első osztályos korában ki akarták tenni a zongorázni tanulók közül, de Jármer Lajos zenetanár pártfogásába vette, s csakhamar szép eredményeket ért el. Zenei tanulmányait Greisinger István tanárnál folytatta tovább. Már gyermekkorában komponált. Bámulatosan fogékony volt már fiatalon a legkülönbözőbb zenei törekvések iránt. Munkásságának nem minden ága egyforma értékű, de mindig újra és többre törekvő, kísérletező szelleme egész életútján végigkíséri.

Kékesi 1930-ban már kántori oklevelet szerzett Esztergomban. 1930-tól 41-ig dzsessz zenekara volt és közben tánczenei számokat szerzett. Rangos nemzetközi könnyűzenei pályázatokon vett részt /New York, Párizs, Bécs/. Később magyar népdal szerzéssel is foglalkozott. A Rádió népdal-pályázatán is elismerést nyert munkássága. 1931-41-ig a pilisvörösvári bányatemplomban volt kántor, itt már énekkart is vezetett. A kórus az ő egyházi kompozícióit is előadta.

Első nyilvános koncertje 1943-ban volt. Zeneakadémiai tanulmányait magánúton folytatta és 1947-ben szerzett zongoratanári oklevelet. 1956-tól a kecskeméti zeneoktatási munkaközösség vezetője. Több-ször rendezett hangversenyt Kecskeméten.

Alkotói munkássága egyre jobban kibontakozik. Zeneszerzői tevékenységét sikeres kompozíciók jelzik. 1961-ben volt az első szerzői estje, ahol a Fuvós Kvintettjét és Klarinét koncertjét zeneakadémiai növendékek adták elő. Azóta több zongoraművet, vonósnégyest írt. Egyébként a Fuvós kvintettel, a Klarinét koncerttel és az as-moll Scherzoval részt vesz az 1978. augusztusában, Prágában sorra kerülő vakok nemzetközi zenei versenyén.

A mostani zeneszerzői esten elhangzott szebbnél-szebb zongoradarabok közül a néhány legkiemelkedőbbnek csak a címét sorolhatjuk fel: Öt prelúd, Galamb a sziklán, Emlékezés, Gyermek a réten, h-moll és cis-moll Mazurka, A kakukk /rondó/, A szirének tánca, D-dur Scherzo, Öt keringő.

Kivánjuk, hogy Kékesi János munkássága még újabb eredményekkel gazdagodjék.

Kiss János:

Törődjünk többet egészségünkkel

A hypertonia. II.rész

A külső környezet hatásai, ingerként hatva az agykéregben realizálódnak, tudatosodnak. Az embert érintő áradat feszültségek forrásává válik. Ezen feszültségek hatásától nem mentesül az akaratunktól függetlenül működő vegetatív idegrendszer sem. Az érrendszerben létrejövő érösszehúzódások rövid ideig tartó vérnyomásemelkedést hoznak létre, amelyek idővel állandósulnak és következményként kialakítják az erek falában azokat a degeneratív elváltozásokat, melyek állandósítják a magasvérnyomást.

A betegek többségénél ilyen mechanizmus alapján fejlődik ki a hypertensio.

Az élet gondjai sokszor csak nagy erőfeszítésekkel, tudatos, tervszerű, kiegyensúlyozott életvezetéssel oldhatók meg, mégis törekedni kell a környezet és az egyén számára is legmegfelelőbb megoldásra, mivel csak így tartható fenn a "lelki egészség". Enélkül pedig el sem képzelhető boldog, derűs, igazán emberi élet. Akik a gondok megoldását egy-egy eleniummal vagy valeriánával próbálják elintézni, elfelejtkeznek arról, hogy a nyugtató csak mankó és ha elmúlt a hatása, attól még a nehézségek megmaradnak.

Kezelés és megelőzés

A gyógyításban két alapvető szempontnak kell érvényesülnie. Az egyik a vérnyomás állandó, többé-kevésbé normális szinten tartása, a nagy ingadozások elkerülése. Ez vérnyomáscsökkentő gyógyszerekkel érhető el. Ha a betegek a kezelés során panaszmentessé válnak, abba hagyják a gyógyszerek szedését, és ez újbóli vérnyomásingadozáshoz vezet.

A másik szempont a beteg pszichés vezetése, pszichoteraphia segítségével, melynek célja a lelki egyensúly kialakítása, a feszültségek oldása. Ez a kezelési mód ma még sajnos nem terjedt el. A kezelésben az antihypertensivumok mellett az orvos által rendelt nyugtatók is jó hatásúak.

A megelőzés a tudatos életvezetés mellett a korszerű, zsír- és caloriaszegény táplálkozás, a sport és az általános erőnlét megtartása lehet.

- . . . -

Dr.Molnár Katalin:

Nők részére

A dohányzás ártalmai a nőkre.

Az Egészségügyi Világszervezet fontos feladatának tartja az egészségünket veszélyeztető ártalmakra felhívni a figyelmet. Jelenleg a VHO szakértői a dohányzó nők méhen belül fejlődő magzatának veszélyeztetettségét és védtelenségét tartják a legsúlyosabb problémának.

A cigarettázásnak kedvezőtlen következményeit két fő csoportba lehet sorolni. Az egyikbe a dohányzás szokása és ártalmai tartoznak,

melyek mindkét nemnél érvényesülnek. A másik csoportba a dohányzás csak a nőkre és rajtuk keresztül az utódokra ártalmas hatásai sorolhatók. Nézzük először a terhességtől független hatásokat. A cigarettázó nők között számon tartják a havi ciklus szokásosnál gyakoribb zavarait. Ez a petesejt képződés zavaraihoz is vezet. Ezzel is magyarázható, hogy a dohányzó nők között sokkal nagyobb a meddőség számaránya. Másik újkeletű megállapítás: több ország kutatójának vizsgálata szerint a cigarettázó nők szervezetében a fogamzásgátló tabletták szedésekor viszonylag gyakran kell mellékhatásokkal számolni. Mind a dohányzás, mind a tabletták a véralvadékonyság zavarát és az érrendszer károsodását idézhetik elő. Fentiekre való hivatkozással az angol orvosok javasolják, hogy a 35 éven felüli dohányzó nők ne szedjenek fogamzásgátló tablettákat. A dohányzó terhesek tulajdonképpen cigarettáztatják méhen belül fejlődő magzatukat is. A nikotin a cigarettafüst szervezetbe jutását követő ötödik percben már kimutatható a magzatvizben, majd a magzat vérében is. A nikotin a cigarettázástól számított tizenhatodik percben éri el a legnagyobb koncentrációt a magzati szövetekben.

A nikotin erősszehúzó hatása miatt a méhlepényen átfolyó vér mennyisége is csökken és ez a magzat vérszegénységét, oxigén- és táplálék hiányát okozza. A cigarettázó nők vérének megnövekszik a szénmonoxid tartalma, ami a vérfesték lefoglalása révén szintén a magzathoz eljutó életfontosságú oxigén mennyiségét csökkenti.

Vizsgálatok kimutatják, hogy a dohányzó terheseknél gyakoribbak a spontán vetélések és a koraszülés. Ugyancsak több vizsgálat adataira hivatkozva becslések szerint a naponta elszívott tíz cigaretta mintegy loo grammal csökkenti a szülési súlyt. A cigarettázó nők utódaiban a méhen belüli fejlődés során észlelt visszamaradás hatása a születés után jóval később is kimutatható. Szintén angol vizsgálatok igazolják, hogy a terhesség alatt dohányzó nők gyermekei 11 éves korukban az értelmi szintet tekintve kb. négy hónapos visszamaradást mutatnak a nem dohányzó nők hasonló koru gyermekeihez viszonyítva.

Aki a gyermek világrahozását vállalja, annak és környezetének a születendő utód érdekében a dohányzásról feltétlenül le kell mondania. Hiszen az anyai hivatás érzése minden szenvedélynél erősebb kell legyen.

- . - . -

Gerdelics Ferenc:

Közlekedési rovat.

Budapest tömegközlekedésének további ismertetése.

A budapesti Kelenföldi pályaudvar óriási forgalmat bonyolít le. A fővárosba érkező utasok jelentős része ott száll le a délről és nyugatról érkező vonatokról. Nyomatékosan felhívjuk sorstársaink figyelmét arra, hogy ezt a pályaudvart még nem korszerűsítették, így a vágányok között a nagy forgalom miatt a közlekedés még látó kíséreléssel is veszélyes. Itt is az aluljárórendszer kiépítése lesz a megnyugtató megoldás. Tehát mielőtt ismertetném a pályaudvart érintő tömegközlekedést, kérem sorstársaimat, hogy lehetőleg a Kelenföldi pályaudvar helyett - ha tehetik - a sokkal biztonságosabb Keleti vagy Déli pályaudvart vegyék igénybe. Bizonyos vagyok afelől, hogy a metró használatától való félelem az oka, hogy sorstársaink inkább Kelenföldön szállnak le a szerelvényről, de nyugodtan állithatom, hogy a metróon való utazás csak megszokás kérdése.

A Kelenföldi pályaudvarnál két villamos és három autóbusz végállomása található.

19-es villamos: Kelenföld, Etele tér, Bartók Béla ut, Móricz Sigmund körtér, Gellért tér, Gellért rakpart, Batthyány tér.

49-es villamos: Kelenföld, Bartók Béla ut, Szabadság hid, Tolbuchin körut, Kálvin tér, Muzeum körut, Tanács körut, Madách tér, Bajcsy Zsilinszky ut, Marx tér.

1-es autóbusz: Kelenföld, Bartók Béla ut, Szabadság hid, Tolbuchin körut, Kálvin tér, Muzeum körut, Tanács körut, Madách tér, Bajcsy Zsilinszky ut, Népköztársaság utja, Hősök tere, Kacsóh Pongrác ut, Mexikói ut.

Az 1-es autóbuszsal közelíthető meg szövetségünk. Leszállás a Hungária uti megállónál. Pár lépést előre haladva a Bethesda utcán jobbra, majd a Május 1. utra érkezve balra kell fordulni.

7-es autóbusz: /piros/ Kelenföld, Bartók Béla ut, Gellért rakpart, Erzsébet hid, Kossuth Lajos utca, Rákóczy ut, Baross tér, Thököly ut, Bosnyák tér végállomás.

83-as autóbusz: Kelenföldi pályaudvar és a Budafoki ut között közlekedik csak hétköznaponként.

A közölt járatokkal a metró vonalának különböző állomásai és egyéb fontos forgalmi csomópontok érhetők el, melyeket korábbi cikkeinkben már ismertettünk.

Jó utat, biztonságos közlekedést kívánunk sorstársainknak fővárosunkban.

- . . . -

Barna Zoltán:

Zenei rovat

Kvartettverseny szövetségünkben.

Érdekes és rendkívül hasznos zenei vetélkedő színhelye volt szövetségünk székháza 1978. április 24-én. Első ízben rendezték meg a Homérosz Kórus tagjai számára a kvartettversenyt, melynek lényege az volt, hogy az énekkar tagjai négy különböző szólamból /szoprán, alt, tenor, basszus/ önálló énekegyütteseket alakítottak. 14 éneknégyes mérte össze tudását, műsorukon azok a kórusművek szerepeltek, amelyek az együttes repertoárjához tartoznak. A verseny anyaga egy kötelező és egy szabadon választott mű volt. Kötelező számként minden kvartettnek Kodály: Mátrai képek c. nagyszabású kórusművének "Elmegyek, elmegyek..." kezdetű részletét kellett megszólaltatnia. Az egyedülálló kezdeményezés hasznát nem lehet eléggé hangsúlyozni, hiszen köztudott, hogy a kamarajellegű zenélés, éneklés milyen nagy mértékben fejleszti a muzikalitást, a jó zenei formálást, a tiszta intonálást és a ritmikai biztonságot. Kár, hogy az együttesek a szabadon választott kategóriában nagyon kevés mű között válogattak. A változatosabb műsorra - ez is az eredményes zenei fejlődést segíti - a jövőben nagyobb gondot kell fordítani.

A háromtagú bíráló bizottság elnöke Dr. Soltész Elekné ny. zeneiskolai igazgató, tagjai Zichó József és Németh Tamás zenetanárok voltak.

A zsüri a teljesítményeket a következőképpen értékelte:

- 1./ Barna Mária kvartettje: 1200 Ft.
Az együttes tagjai: Lőrincz Józsefné, Kovács Oszkár, Remes András.
 - 2./ Bálizs Mária kvartettje: 900 Ft.
Az együttes tagjai: Király Margit, Lakatos György, id. Tóth József.
 - 2./ Malik Mária kvartettje: 900 Ft.
Az együttes tagjai: Horváth Éva, Pászti László, ifj. Tóth József.
 - 3./ Varró Attila kvartettje: 500 Ft.
Az együttes tagjai: Lőrincz Józsefné, Böröcz István, Jankovics Anna.
 - 3./ Kirner Gusztávné kvartettje: 500 Ft.
Az együttes tagjai: Gyarmati Györgyné, Lakatos György, Boros András.
 - 3./ Pászti László kvartettje: 500 Ft.
Az együttes tagjai: Nagy Árpádné, Horváth Mária, ifj. Tóth József.
- Gratulálunk a nyerteseknek, az értékes kezdet után várjuk a folytatást.

- . - . -

György Tamás:

Technikai rovat

A telefon. VII. rész.

/Az automatikus távbeszélő központ./

Az automata telefonközpont működésének részletes leírásával a cikksorozat keretében lehetetlenség foglalkozni, csupán egy pár összefüggésre szeretnék rávilágítani, általános technikai ismereteket kívánok nyújtani azoknak, akik érdeklődnek e terület iránt. Ezért még a gépesített központok működésének is csak az alapelemeit ismertetem. Gondoljunk csak vissza, mi történik a kézi kapcsolós rendszerben. Az előfizető megmondja a számot, amit hívni kíván, a kezelő azt tudomásul veszi és a dugaszoló zsinór segítségével összekapcsolja a hívó vezetékét a hívott fél vezetékével. Az automata központ ezeket a feladatokat gép segítségével oldja meg. A számot a fél nem szavakkal, hanem a gép számára érthetőbb nyelven, villamos áram megszakításokkal közli. Az alapelv a táviratozásból ered, de itt az áram megszakításokat - a billentyű helyett - a készüléken elhelyezett számtárcsa segítségével oldjuk meg. Kevesen tudják, hogy a tárcsa a feladatát nem akkor végzi, amikor elforgatjuk, hanem akkor, amikor elengedjük és egy beépített rugó visszaforgatja eredeti helyzetébe. A visszaforgatáskor a tárcsa magával visz egy fogaskereket. A fogaskerek egy tengelyt forgat, mégpedig az egyes szám tárcsázásakor a tengely egy fordulatot tesz meg, a kettesnél kettőt, és így tovább. A tengely minden egyes fordulatnál megszakítja a készülék áramkörét. Az áramkört két egymással érintkező rugalmas fémlemezke biztosítja; a forgó tengely egy kis szigetelő lemezt visz magával, amely egy bizonyos pillanatban szétválasztja egymástól a két rugalmas érintkezőt. Ha pl. nullát hívunk, a tárcsa visszafordulásakor lo körforgásra kényszerül a tengely, tízszer halad át a szigetelő lemez a két érintkező között, tehát tízszer szakad meg az áramkör. A központban elindul egy folyamat, amely a lo-es számhoz van kapcsolva, de erről majd később részletesebben. Míg a számtárcsa egy viszonylag egyszerű szerkezet, a központ lényegesen bonyolultabb berendezés. Valóságos rengetege a kábeleknek, huzaloknak, érintkezőknek, rugóknak és még számos egyéb alkatrésznek. Ez a bonyolultnak tűnő rendszer azonban nem egyéb, mint egy egyszerű egység állandó ismétlése.

Ezek között az egységek között egy nagyon fontos elem van és ez az ugynevezett jelfogó. Hogy ez mire való és hogyan végzi feladatát, azt a következő számban fogjuk tárgyalni.

- . - . -

Dénes József:

Sportrovat.

Molnár István:

Csapataink külföldi sikerei II.rész

Itthon nem sok időnk maradt pihenni, mert nov. 11-én újra utnak indultunk, ezuttal a csehszlovákiai Podlesibe. Csapatunk 6 főből állt, 4 játékos, Pétzka János csapatvezető és az edző.

Cseh sorstársaink igyekeztek egy erős nemzetközi csapatversenyt összehozni, olimpiai rendszer szerinti lebonyolítással. Biztos információink nem voltak várható ellenfeleinkről.

Vonattal nov. 12-én érkezünk Prágába. Itt a pályaudvaron találkoztunk össze a lublini sakkozókka, akikkel már szoros barátság fűz össze bennünket. Örömmel üdvözlöttük edzőjüket, a népszerű Wojcieszyn mestert.

"Rémületünkre" megláttuk a jugoszlávokat is, élükön Mirkovic mesterrel.

Továbbindultunk vonattal Marianske Lázněbe, majd innen külön autóbusszal a Cheb melletti Podlesi üdülőbe. Ez igen közel van az NDK határához.

A cseh vakok üdülője ideális színhelynek bizonyult. Lényegében 2 házból áll, a legközelebbi falutól, postaállomástól 2 km-re van. Egész idő alatt esett az eső, havazott, fújt a szél, így egyetlen elfoglaltságunk maradt a sakk. "Sakkozásra voltunk ítélve!" Csapatunk Erős, Nemes, Kovács, Batthányi összeállításban vette fel a küzdelmet. Ellenfeleink közül igen sokre tartottuk a jugoszlávokat, a cseh A. csapatot, Flórián mesterrel az élen, végül de nem utoljára az NDK válogatottját. Ez csak annyiban tért el az olimpiai válogatottjuktól, hogy Wünsche helyett a bajnokságukban a második helyezést elért Rother játszott.

Az esélyeket latolgatva második, harmadik helyet tippeltünk magunknak, de azt tudtuk, hogy minden erőnkől küzdeni fogunk.

Az első fordulóban mindjárt az NDK ellen küzdöttünk. Jó indulás volt számunkra, mert Erős kiváló játszmában győzte le az első táblán Doberzient. A küzdelem hevességére utalt az, hogy a másik három játszma függőben maradt. A végeredményt nem lehetett megjósolni a függőállások alapján.

A folytatásban Nemes érvényesítette álláselőnyét Rother ellen, Breitner azonban igen érdekes végjátékban, 66 lépésben nyert Kovács ellen és végül Batthányi durva bástyaellenzést vétett. Ezzel 2-2 lett az eredmény. A többi eredmény: Cseh A.-Cseh B. 4-0, Split-Lublin 2-2. A jugoszláv csapatról kiderült, hogy spliti játékosokból áll, és ezen a néven is indultak.

A második fordulóban biztosan győztünk 3,5-0,5-re a Cseh B. csapat ellen. Erős kicsit kiengedte kezéből az ellenfelét és így az döntetlennel szabadult. Kovács függő után érvényesítette jobb futóját a végjátékban.

Az NDK csapata 2,5-1,5 arányban győzött Split ellen, míg a Cseh A csapat 2,5-1,5-re nyert Lublin ellen.

A forduló után annyit tudtunk, hogy a splitiek nem veszélyesek az első helyre. mégha Mirkovic meg is őrverti a játszmát. A harmadik és ne-

A harmadik fordulóban a Cseh A.csapattal vívtunk igen fontos mérkőzést. Erős bátran kezdeményezett Flórián ellen, az izgalmas játszma döntetlennel ért véget. Nemes elég gyengén játszott és veszített Pokorny ellen, Kovács Sereda ellen függőzött, de legendő esélye nem volt. Batthányi izgalmas huszárvégjátékot nyert meg, némi szerencsével. Így 2-2 lett a végeredmény. Ezzel egyidejűleg Split csak 2-2-t ért el a Cseh B.csapat ellen, az NDK csapata 3,5-0,5-re verte Lublint.

A negyedik fordulóban Split ellen 3-1-re nyertünk. Erős 33 lépésben, 9 órai játék után veszített Mirkovic ellen. A függőjátszma éjjel 1 óráig tartott. Még a versenyvezető és a személyzet is hazament. Csak a 2 játékos és én álltunk a talpunkon, illetve küzdöttünk a fáradtság ellen. Végül a nagyobb játékerő diadalmaskodott. Nemes hatásos pozíciójátszmát nyert Anizsics ellen. Kovács és Batthányi hamar megtörték a partner ellenállását.

Lublin 2,5-1,5 arányban nyert a Cseh B.csapat ellen, az NDK-Cseh A. rangadó 2,5-1,5 arányú német győzelemmel ért véget. Flórián szép kombinációval nyert Doberzien ellen.

Az utolsó forduló előtt ez volt a helyzet: élen Magyarország 10,5, NDK 10,5, Cseh A. 10. Óriási izgalmakkal készültünk a Lublin ellen. Az NDK csapat a Cseh B, a Cseh A. pedig a Split ellen játszott.

A játékosok és az edzők felváltva szaladgáltak saját játszmáikhoz és a riválisok játszmáihoz! A nagy tét mindenki játékára rányomta bélyegét, mert teljesen váratlan események adódtak!

Nálunk a Tracyk-Erős játszma döntetlenre állt, amikor a lengyel fiú, szerencsénkre, a gyalog végjátékban döntő hibát vétett, Erős nyert. Nemes is biztosan nyert Fijatkievicz ellen, de a másik két játszmában Kovács és Batthányi rosszul álltak.

Óriási meglepetésre viszont a Cseh B. csapat a második és negyedik táblán nyert és a harmadikon is döntetlent harcolt ki. Az első táblán Skultéty rontott ugyan, de még így is 2,5-1,5 arányban nyertek az NDK csapata ellen.

Mirkovic viszonylag hamar nyert Flóriánnal szemben, de Anizsics veszített. A másik két játszma is állt a csehek javára, amikor Horák nagyot hibázott. Kombinált remis ajánlattal a harmadik és negyedik táblán is befejeződött a mérkőzés, ami így végül 2-2 lett.

Ilyen váratlan eredmények után Batthányi feladhatta már a játszmáját, mert 2-2 is elegendőnek bizonyult a verseny megnyerésére.

Végeredmény:

1. Magyarország	12,5
2. NDK	12
3. Csehszlovákia A.	12
4. Lublin	8,5
5. Split	8,5
6. Csehszlovákia B.	6,5

Egyéni eredményeink:

Erős 3, Nemes 4, Kovács 2,5, Batthányi 3.

Győzelmünknek nagyon örültünk. Ez a verseny a legerősebb csapatverseny volt az olimpia óta, így némiképpen sikerült javítanunk az ottani gyenge eredményen és újra tekintélyt szerezni a magyar vaksakközösségnek.

Egyénileg mindenki kitett magáért. Feltűnt Erős bátor játéka. Eredményesnek bizonyult Nemes és Batthányi is. Kovács 50 %-os eredménye is jó.

A díjkiosztó ünnepségen átvettük díjunkt és köszönetet mondtunk házigazdáinknak a verseny megszervezéséért. Különösen Kron fáradozott nagyon sokat.

Szabad időnk nem akadt a verseny folyamán. Csak egyszer nyílt lehetőség egy igen rövid ideig tartó Marienske Laznei sétára.

Ezen a versenyen a sportjelleg dominált. Valóban a jobb eredményért sakkozott mindenki, a többi csapat is. Ez fokozza a győzelem értékét.

Hazafelé megnéztük még Prágát. Többórás sétát tettünk. Végigmentünk a Vencel-téren, a Károly-hídon, meghallgattuk a híres órának, az Orlojnak a muzsikáját, megtekintettük a belvárost, a Hradzsín környékét.

November 19-én érkeztünk haza, másnap csapatversenyünk volt, ahol a jobb helyezéért vívtunk fontos csatát.

- . . . -

Kuminka Györgyné:

Uttörőrovat

Csopó Zoltánné:

A 892. sz. Tancsics Mihály Uttörőcsapat 30 éve

Uttörőcsapatunk ebben az évben ünnepli 30. születésnapját. Ebből az alkalomból ismerkedjünk meg eddigi életével:

1945. október 24-én az MKP Ifjúsági Titkárságának határozata értelmében új, demokratikus gyermekmozgalom indult hazánkban, melynek neve "uttörő" volt. A következő évben a nagybudapesti tankerületi főigazgató engedélyével az iskolákban megszervezték az uttörőcsapatokat. Az uttörőmozgalom születésnapja 1946. június 2.

A Vakok Altalános iskolájában az 1948-as év számított az uttörőmozgalom kezdetének.

Az első csapatvezető, Antal Sándorné egészen 1955-ig vezette az uttörőcsapatot. Munkássága alatt a pajtások uttörőszobát rendeztek be a foglalkozások zavartalan megtartásához. Morse-szakosztály indult. A sakk-szakosztály is 1948-ban kezdte életét Zichó József tanár irányításával. Ez azóta is sikeresen működik. Most Seress István vezeti. Az uttörő foglalkozásokon élénk zenei élet folyt, Berindán László tanár vezetésével. Az uttörőzenekar sok fővárosi rendezvényen résztvett, nagyon szép eredménnyel. 1949-től minden csütörtök uttörő délután volt, melyet "játék délutánnak" neveztek. Gyakran kirándultak a pajtások. A kirándulások ma is fontos szerepet töltenek be az uttörők életében. A sport területén is korai eredményekről számolhatunk be. 1953-54-ben a csehszlovák Közoktatásügyi Minisztérium Vándorkupát írt ki. A versenyeket a résztvevő országok vak uttörői saját hazájukban, azonos időben rendezték meg. Az eredményeket Prágában összesítették. Itt is sikeresen szerepeltünk.

A következő csapatvezető Markovics Tiborné volt 1955-59-ig. Őt követte Bödör Jenő az 1959-60-as, majd Tóth György az 1961-62-es tanévben. Az utóbbi évben gazdag program tárul elénk a munkatervből. A növendékek irodalmi és tudományos szárnypróbálgatásainak biztosított fórumot az ekkor havonta, pontírásban megjelent "Előre" lap. Ez propagandista és organizátor szerepet is betöltött. A szovjet pionirokkal, valamint a szomszéd országok uttörőivel folytatott levelezés elősegítette a nemzetközi kapcsolatok kiépítését.

lassan előtérbe kerültek a külsőségek. Kezdték gondot fordítani a csapatgyűlések ünnepélyessé tételére, az alaki szabályzat kidolgozására. A következő uttörővekben szinesedett a csapat munkája. Elsőrendű feladatnak tekintették a foglalkozások élményszerűvé tételét a gyerekek számára.

1962-64-ig Becságh Géza vette át a csapat vezetését. Az 1966-67-es tanévben Kraxner Éva, a következő évben pedig Fényi Endréné került a csapat élére.

Az 1966-67-es tanév tevékenységét már csapatnapló dokumentálta. A napló beszámolt "A vörös zászló hőseinek útján" című mozgalom megmozdulásairól. Méltóképpen emlékezett meg csapatunk névadójáról. Ebben az évben kapott a csapat az intézettől csapatzászlót és dobot. Termékeny és eredményes munka folyt a szakkörökben. A német szakkör keretében a pajtások levelezést folytattak az NDK-beli uttörőkkel. Ez gyarapította nyelvtudásukat. Az 1967-68-as tanévben a középpontban az "Auróra" akció, a Szovjetunió 50 éves fejlődésének megismerése állt. Megrendezésre került a már hagyományossá vált csapat "Ki mit tud". Az 1969-70-es tanévben ismét Kraxner Éva lett a csapatvezető. A nevelőmunka lapjait továbbra is a gyermekek politikai, világnézeti és erkölcsi nevelése képezte. Cél: "Az önkormányzóképesség fejlesztése, az öntevékenység fokozása volt - a játékos, vonzó jelleg megtartása mellett."

1970-73-ig Ordódy Judit csapatvezetése alatt folytatódtak a kialakult csapatnagymányok. Kapcsolat épült ki az uttörővasuttal. 1973-75 között Vitkai Lászlóné állt a csapat élén. Intézetünk 1975-ben ünnepelte 150 éves fennállását. Az uttörőakciók egy része is ehhez a megmozduláshoz kapcsolódott. Jelszó volt "A tettek beszélnek". Ezen belül a "Nem térkép e táj" expedícióval készültek a pajtások hazánk felszabadulásának 30. éves évfordulójának megünneplésére. Minden órs benevezett a "30 tett a hazáért" akcióba. Beindult a "Kis politikusok köre". 1975-ben ismét Fényi Endréné lett a csapatvezető. Az új tanév uttörőmunkájának feladatai a következők voltak: az uttörőcsapat nevelőmunkájának továbbfejlesztése, demokratizálásának biztosítása, a csapat és az iskola jó kapcsolatának további kiépítése, a szabadidő rendszeres szervezése. Felszabadulásunk 30. évfordulóján minden uttörőcsapatba eljutott a "Szabadság tüze". Ezt a tüzet őriztük ebben az uttörőévben az "Őrizzük a lángot" mozgalomban.

Jelentős állomás volt intézetünk uttörőéletében az, hogy 1974-ben létrejött a Gyógypedagógiai Szakbizottság, mely kerületünkben összefogta a gyógypedagógiai intézetekben folyó uttörőmunkát. Az uttörő két mozgalmi év /1976-77, 1977-78/, melyeknek jelszava "Együtt egymásért", programja az eddigiekhez képest talán a leggazdagabb volt. Ebben jelentős szerepet játszott az, hogy intézetünkben 1976-ban megalakult a Pedagógus KISZ Szervezet, mely tevékenyen vesz részt az uttörőcsapat munkájában. 1976. szeptember 29-én, a csapatzászló ünnepén az uttörőparlament keretében különböző témakörökben számoltak be a pajtások, nyíltan elmondták véleményüket és javaslataikat. Átadásra került az uttörőszoba. Külön említést érdemel az 1976-77-es tanév végén, a gyermeknapon a pajtások számára megrendezett majális, melyet a KISZ tagok szerveztek. Ez év végén a csapat megkapta a Budapesti Utörő Elnökség dicsérő oklevelét.

Az 1977-78-as tanév programjának központjában a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójának megünneplése állt. A "Nagy Október Nyomában" címmel történelmi, földrajzi, orosz és irodalmi versenyek zajlottak le. Ez alkalomból rajzpályázat is indult. Nagyon sok pajtást megmozgatott a XI. kubai VIT alkalmából megrendezett házi

VIT vetélkedő. A felsoroltak csak csekély részét képezik a két éves programjának.

És végül egy kis izelítő abból, hogyan készül az uttörőcsapat születésnapjának megünneplésére. Április 24-én veszi kezdetét az ünneppsorozat. A Gyógypedagógiai Szekció, valamint a Kefe és Seprő-gyártó Vállalat KISZ szervezete műsorral köszönti a csapatot. Májusban kórustalálkozó lesz intézetünkben egy kerületi általános iskolával. A hagyományos kisdobos- és uttörőavatással zárul a műsor.

Ha az uttörőcsapat továbbra is ilyen gazdag, színes programokat szervez, valóban változatossá teszi a pajtások életét.

. . .

Halló, itt Debrecen!

A zene mindenkié

"Utcán, tereken, völgyön, hegyeken minden csupa zene, énekeszó..." - hangzott fel a dal március 18-án Debrecenben. A Gyengénlátók Általános Iskolájának és Nevelőotthonának uttörőcsapata másodizben rendezett kórustalálkozót.

Három nevelőotthon /Berettyóújfalú, Debrecen, Komádi/ kórusai vettek részt a fesztiválon és örvendeztették meg a közönséget szép énekléssel.

A közös éneklés élményére és a vendégek fogadására hetekig készülődték a pajtások.

Március 18-án délután a rendező uttörőcsapat tagjai ünnepélyes keretek között fogadták a vendégeket. Minden kórustag jelvényt kapott emlékebe, amelyet az iskola rajz-szakköre készített a fesztivál résztvevőinek.

A próbák után először a Gyengénlátók Általános Iskolája és Nevelőotthonának kórusa lépett a közönség elé, majd a berettyóújfalui nevelőotthon, végül pedig a komádi nevelőotthon kórusai.

Az énekkari programok nemcsak a csengő gyermekhangok szépségével, de sokszínűségükkel is elnyerték a közönség tetszését. A kórusok népdalokat, gyermekdalokat, forradalmi dalokat adtak elő.

A műsor után Éder Miklósné csapatvezető, a rendező uttörőcsapat nevében, emlékszálót és hanglemezeket adott át a kórusoknak.

A találkozó közös énekléssel fejeződött be.

Ünnep volt ez a délután, azzá tette a népeket, embereket összefűző zene, amely ezen a napon betöltötte az iskola épületét és valamennyiünket gazdagabbá tett.

. . .

Jobbágy Lászlóné:

Nevelőotthonok közötti sakkverseny

Március 13-án a Gyengénlátók Általános Iskolája és Nevelőotthona sakkversenyt rendezett.

A bajnokságon három nevelőotthon diákjai vettek részt.

A pajtások egyéni és csapatversenyben mérték össze tudásukat.

Intézetünkben ma már tömegsport a sakk, ennek ellenére a verseny nem hozta meg számukra a várt eredményt. A tóglási és hajdusoboszlói Nevelőotthon megelőzte a vendéglátókat.

Jó tanulság ez a pajtásoknak, hogy erősebb léptekkel haladjanak a megkezdett uton.

Hasznos, kulturált időtöltés a sakkozás, reméljük jövőre eredményesebb lesz a szereplésük.

- . . . -

Tagságunk figyelmébe!

Budapesti, Május 1. uti székházunk központi telefonszámai 1978. május 9-től megváltoztak!

Az új számok a következők: 210-440
 210-449
 210-448
 210-447

A fenti vonalak sorozatkapcsolásuak, ez annyit jelent, hogy a legfelsőbb szám /vezérszám/ hívásakor a többi számok esetleges szabad vonalait automatikusan keresi ki a berendezés.

Az alábbi hívószámok változatlanok maradtak:

Budapesti és Pest Megyei Szervezetünk irodája: 428-506

Gondnokság: 426-186

Nyilvános állomás: 429-535

- . . . -

A hangoskönyvtár olvasóinak figyelmébe!

Ezúton tájékoztatjuk a könyvtár olvasóit, hogy a kölcsönzés - hosszabb szünet után - ismét megkezdődött.

Időközben postán nagyon sok kérelem érkezett. Ezeknek feldolgozása hosszabb időt igényel. Az esetleges várszkodásért olvasóink szives elnézését kérjük.

Arra is kérjük olvasóinkat, hogy a kölcsönzés gyorsabb lebonyolítása érdekében az elolvasott műveket minél előbb juttassák vissza könyvtárunkhoz.

A hangoskönyvtárt új munkatárs: Hont Pál vezeti.

- . . . -

Nemzetközi kapcsolatainkról

Mr. Norman Acton, a Rehabilitation International főtitkára a Magyar Rehabilitációs Társaság meghívására - a delegáció élén - április 14-16-ig látogatást tett hazánkban. Utjának célja a Rokkantak Évének előkészítése volt. Mr. Acton egyebek között felkereste az Egészségügyi Minisztériumot, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanár-

képző főiskolát, a Mozgássérültek Nevelőintézetét, valamint szövetségünket, ahol megismerkedett az itt folyó szerteágazó munkával és nyilatkozata szerint igen kedvező benyomásokat szerzett.

- . . . -

Közlemények

28 soros Braille-táblát vennék. Ajánlatokat Dr. Bódor Ödön névre levélben vagy telefonon a szövetség budapesti székházába kérek.

. . .

32 éves svengénlátó férfi, korban hozzáillő gyengénlátó nő ismeretségét keresi. Leveleket "Megértéssel, szeretettel könnyebb az élet" jeligrére kér a szerkesztőségbe.

. . .

Jó megjelenésű, barnahaju, középtermetű fiatalember komoly szándékkal megismerkedne harminc-negyven év közötti hölgyekkel. Leveleket "Hűség" jeligrére kér a szerkesztőségbe.

. . .

Gondviselőt keresek jó lelkű, becsületos, nyugdíjas nő személyében. Ajánlatokat az alábbi címre kérek: Özv. Bliczer Pálné, Budapest, Frangepán utca 33. fsz.1.

- . . . -

Innen - onnan

A PEN-Club baráti köre lehetővé tette, hogy vak írók, költők akár kezdők, akár beérkezettek, belépjenek a társaságba. A beiratkozási díj 1 USA dollár.

Jelentkezni lehet Mr. N.O'Donnel elnöknél, címe: International Pen Friends, Box 340. Dublin, 12. Írország.

. . .

A Helen Keller International / az AFOB utóda / együttműködve a U.S. Agency for International Development / az USA fejlődő államokat támogató szervezete / 247.600.- dollár felhasználásával két éves tervet dolgozott ki az indonéziai vakügy támogatására. A terv végrehatását Dr. Jean R. Kenmore irányítja. A terv végrehajtásának központja a Bandungi Egyetem, Bandung Indonézia harmadik legnagyobb városa.

Két egyetem és hat college /főiskola/ foglalkozik az oktatók képzésével, akik a látási fogyatékos gyermekeket fogják tanítani. Különös gondot fordítanak a mozgás és tájékozódás képzésére. Kb. 100-200.000 látási fogyatékos gyermek van Indonéziában, ebből csak 511 tanul speciális iskolában. Néhányan a lakóhely szerinti látó iskolákban tanulnak, ahol speciális külön képzésben részesülnek /Braille-írás, olvasás, stb./. Óriási többségük azonban semmiféle képzésben nem részesül. Indonéziában kb. 1.150.000 vak él és ebből csupán csak 100 dolgozik.

Ezt a tervet egyeztették az Indonéz kormánnyal és más indonéz szervezetekkel.

Dr. Jeanne R. Kenmore 1973. januárjában személyesen is járt Indonéziában, hogy a terv végrehajtását ellenőrizze. Az indonéz látási fogyatékosokat ellátják tananyaggal, Braille-könyvekkel, oktatási és munka segédeszközökkel.

. . .

A Helen Keller International támogatja a Fülöp szigeti vakügyet is. 1978. márciustól kezdődően kétéves tervet dolgoztak ki. E terv szerint lehetőleg a látási fogyatékosokat a saját lakóhelyükön kell rehabilitálni.

Dr.Vas Tibor

- . - . -